

Planstrategi 2020 - 2023

Vedtatt av kommunestyret 7. oktober 2020

Innhold

1	Innledning	3			
1.1	Hva er en planstrategi	3			
1.2	Kunnskapsgrunnlag	3			
1.3	Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse	3			
1.4	Medvirkning og innbyggerinvolvering	3			
1.5	Om Lillestrøm kommune	4			
1.5.1	Kommuneorganisasjonen	4			
1.5.2	Interkommunalt samarbeid	4			
2	Nasjonale føringer, statlige retningslinjer og regionale planer	5			
2.1	Lovverk	5			
2.2	Statlige planretningslinjer	5			
2.3	Nasjonale forventninger	5			
2.4	Regional planer	6			
3	Planer for Lillestrøm kommune	7			
3.1	Planhierarki og plantyper	7			
3.2	Prosesser og årshjul	9			
4	Satsingsområder	10			
4.1	Klima og miljø	10			
4.1.1	Utfordringer og handlingsrom	12			
4.1.2	Planer og planbehov	12			
4.1.3	Prioriteringer	14			
4.2	By- og tettstedsutvikling	15			
4.2.1	Utfordringer og handlingsrom	15			
4.2.2	Vurdering av planer og planbehov	15			
4.2.3	Prioriteringer	17			
4.3	Hele livet	18			
4.3.1	Utfordringer og handlingsrom	18			
4.3.2	Vurdering av planer og planbehov	18			
4.3.3	Prioriteringer	20			
4.4	Innovasjon	21			
4.4.1	Utfordringer og handlingsrom	21			
4.4.2	Vurdering av planer og planbehov	21			
4.4.3	Prioriteringer	22			
5	Revidering av kommuneplanen og behov for arealplaner	23			
5.1	Prosess for revidering av arealdelen	23			
5.2	Langsiktig arealstrategi	24			
5.3	Utredninger for kommuneplanens arealdel	24			
5.4	Planforslaget	24			
5.5	Virkninger av vedtatt arealdel	25			
5.6	Geografiske kommunedelplaner og områdeplaner	26			
6	Prioriterte planer for Lillestrøm kommune	27			
	Kilder og referanser	29			

1 Innledning

I denne første planstrategien for Lillestrøm kommune legges det til rette for at kommunen får det planverket som er nødvendig for å sikre en bærekraftig utvikling. Temaene i planstrategien spenner fra arealbruk og infrastruktur til tjeneste- og demokratiutvikling. Utgangspunktet for kommunens planarbeid er de utfordringene og muligheter som finnes i kommunen.

Lillestrøm er en ny kommune. Derfor inngår ikke denne planstrategien i en revisjonsprosess, slik det er vanlig. Denne planstrategien bygger videre på kommuneplanens samfunnsdel som nylig er vedtatt, og tar utgangspunkt i satsingsområdene og målene i samfunnsdelen.

1.1 Hva er en planstrategi?

En planstrategi gir en systematisk vurdering av kommunens planbehov og avklarer hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i denne kommunestyreperioden. Utgangspunktet er dagens situasjon og de utfordringer kommunen står foran, samt føringer gitt av nasjonale og regionale myndigheter.

I tråd med kravene i Plan- og bygningsloven vil planstrategien si noe om langsiktig arealbruk, klima- og miljøutfordringer og kommunens tjenester, samt vurdere om det skal gjennomføres en hel eller delvis revisjon av kommuneplanen.

1.2 Kunnskapsgrunnlag

Som et grunnlag for planstrategien er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som omhandler en rekke områder og temaer. Formålet har vært å samle kunnskap som er nyttig og relevant for både innbyggere, administrasjon og politikere. Kunnskapsgrunnlaget sikrer at kommunens planarbeid er kunnskapsbasert.

Kommunens oversikt over helsetilstanden er inkludert i kunnskapsgrunnlaget. Kravet i Folkehelseloven er at kunnskapsgrunnlag med oversikt over helsetilstanden utarbeides hvert fjerde år, med en løpende oversikt som oppdateres årlig.

1.3 Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse

Kravet til ROS-analyse er gitt i Sivilbeskyttelsesloven som gir kommunene en generell plikt til å kartlegge risiko og planlegger beredskap mot hendelser som kan berøre kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. ROS-analysen skal rulleres minst hvert fjerde år.

Kommunens ROS-analyse er et viktig kunnskapsgrunnlag og underlagsdokument for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Lillestrøm kommunes ROS-analyse ble utarbeidet i 2018.

1.4 Medvirkning og innbyggerinvolvering

I Plan- og bygningsloven heter det: *«Forslag til planstrategi skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Kommunen bør vurdere om det er behov for ytterligere medvirkning og debatt utover dette.»*

Arbeidet med planstrategien har foregått til dels samtidig som høringen av kommuneplanens samfunnsdel, slik at innspillene som kom til samfunnsdelen også har inngått i arbeidet med planstrategien.

I forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse og arrangert gjestebud og workshops ved siden av den ordinære høringen. Dette er oppsummert i rapporten "Medvirkning og innbyggerinvolvering".

1.5 Om Lillestrøm kommune

Lillestrøm er landets niende største kommune med nær 90 000 innbyggere. I Lillestrøm finnes det områder med høy vekst og urban utvikling, men det er også en landbrukskommune med store landområder og flere mindre tettsteder og bygder.

Kommunen er svært sentralt plassert mellom Oslo og landets hovedflyplass og har et variert kultur-, handels- og næringsliv og godt kollektivtilbud. Dette er styrker som gjør Lillestrøm viktig i utviklingen av et sentralt område i hovedstadsregionen.

1.5.1 Kommuneorganisasjonen

Lillestrøm kommune er organisert etter formannskapsmodellen, med ordfører som øverste politiske leder og kommunestyret som øverste politiske organ. Kommunedirektøren er kommunens administrative leder.

Det er rundt 9500 ansatte i kommunen. Det gjør Lillestrøm kommune til en av de største arbeidsgiverne i Viken fylkeskommune.

1.5.2 Interkommunalt samarbeid

Lillestrøm er en av tolv kommuner på Romerike, og del av et integrert bo- og arbeidsmarked rundt Oslo og Gardermoen. Kommunen ønsker et godt samarbeid med sine nabokommuner for å sikre god samfunnsutvikling til det beste for hele regionen. Felles grenser og like utviklingstrekk gir flere felles utfordringer som det er både ønskelig og nødvendig å samarbeide om for å løse.

Noen tjenester er organisert i interkommunale selskaper. Dette er tjenester som krever omfattende infrastruktur eller er av en slik størrelse at det ikke er hensiktsmessig for Lillestrøm kommune å drifte dem på egenhånd.

Lillestrøm kommune vil også ha nytte av og behov for å samarbeide med andre kommuner, det kan være kommuner med tilsvarende størrelse eller andre likheter. Det vil også være ønskelig å søke samarbeid fra sak til sak både nasjonalt og internasjonalt.

Foto: Lillestrøm kommune

2 Nasjonale føringer, statlige retningslinjer og regionale planer

Føringer for kommunens planarbeid gis gjennom lovverk, statlige planretningslinjer og regjeringens nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

2.1 Lowerk

Plan- og bygningsloven § 10 gir rammene for innholdet i og behandlingen av planstrategien. Folkehelseloven § 6 sier at kommunens oversikt over helsetilstanden skal ligge til grunn for planstrategien, og folkehelseutfordringene skal drøftes i arbeidet med planstrategien.

Sivilbeskyttelsesloven § 14 sier at kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal legges til grunn ved utarbeiding av planer etter Plan- og bygningsloven.

Ny kommunelov, Klimaloven, Jordloven, Naturmangfoldsloven, Kulturminnevernloven og FNs barnekonvensjon (som er inkorporert som norsk lov) nevnes særskilt i de nasjonale forventningene til kommunal og regional planlegging, og i forventningsbrevet fra Fylkesmannen.

En rekke andre lover gir føringer for kommunens tjenesteyting, drift og myndighetsutøvelse.

2.2 Statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer brukes for å konkretisere de nasjonale forventningene til planleggingen og markere nasjonal politikk på viktige områder.

De planretningslinjene som er mest relevante i Lillestrøm er:

- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn- og unges interesser i planleggingen (1995 rev 2019)
- Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)

Nasjonal jordvernstrategi (2015 oppdatert 2018) supplerer planretningslinjen for samordnet bolig- areal- og transportplanlegging.

2.3 Nasjonale forventninger

Regjeringen presenterer hvert fjerde år nasjonale forventninger til planleggingen.

I *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023* blir fire store utfordringer fremhevet:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Videre fremheves det at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for all samfunns- og arealplanlegging.

De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

I Fylkesmannens årlige forventningsbrev utdypes de nasjonale forutsetningene og sentrale oppgaver som kommunene forvalter, - og som regjeringen har klare forventninger til at belyses og prioriteres.

2.4 Regionale planer

Regionale føringer skal legges til grunn for kommunens planarbeid.

Regionale planer fra Akershus fylkeskommune gjelder fram til de blir erstattet av nyere planer i Viken fylkeskommune. Dette gjelder regional plan for:

- Areal og transport i Oslo og Akershus
- Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- Handel, service og senterstruktur
- Innovasjon og nyskaping i Oslo og Akershus
- Klima og energi
- Kulturminner og kulturmiljøer
- Masseforvaltning
- Vannforvaltning vannregion Glomma og Oslofjord

Viken fylkeskommune har lagt forslag til regional planstrategi ut på høring (juni 2020). Forslaget bygger på FNs bærekraftsmål og prioriterer følgende tre regionale planer med oppstart i 2021:

- Regional plan for økt livskvalitet, deltagelse og likeverd
- Regional plan for kompetanse og verdiskapning
- Regional plan for areal og mobilitet (tidligere areal og transport)

Tema fra gjeldende regionale planer inngår i en eller flere av disse nye planene. I tillegg skal vannforvaltningsplanen rulleres.

De tre foreslåtte regionale planene innebærer et omfattende planarbeid som skal involvere mange aktører, og det må påregnes at det tar noen år før nye planer er vedtatt. Lillestrøm kommune kan påvirke de regionale planene direkte ved å delta i medvirkningsprosesser, men også indirekte gjennom egen kommuneplan samt øvrige planer og strategier.

Foto: pexels.com

3 Planer for Lillestrøm kommune

Hensikten med kommunale planer er å løse de utfordringene kommunen har i dag og som kommer framover i tid. De skal legge til rette for at kommunen styres i ønsket retning, ivaretar kvalitet og likebehandling i tjenestene, og at ressursene utnyttes best mulig. Et godt utviklet plansystem kan bidra til mer forutsigbarhet og mulighet for påvirkning.

Kommunen har mange ulike oppgaver som krever ulike typer planer. Noen ganger er det behov for en overordnet strategi og underliggende temaplaner og handlingsplaner, andre ganger er det tilstrekkelig med en temaplan eller en handlingsplan. En tydeligere definisjon av plantyper kan gjøre planprosesser mer effektive og lette diskusjonene omkring hva slags planverktøy som er det mest nyttige grepet for å løse den aktuelle utfordringen

3.1 Planhierarki og plantyper

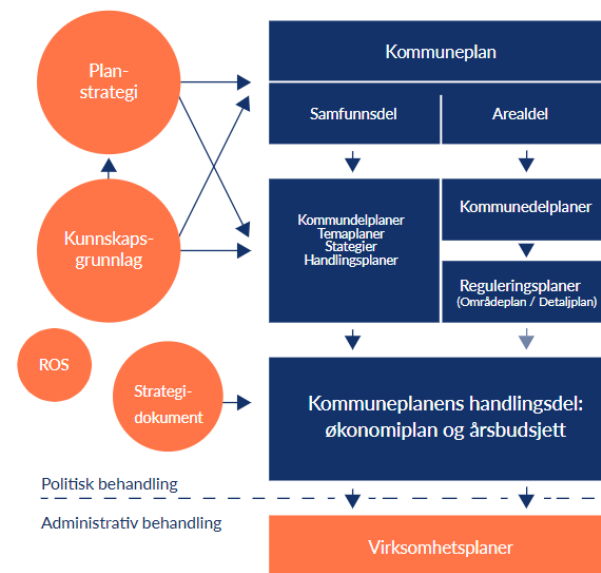
Figuren viser hvilke plantyper som brukes i Lillestrøm kommune og sammenhengene mellom disse.

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet og består av samfunnsdel, arealdel og handlingsdel med økonomiplan.

Kommuneplanens samfunnsdel legger føringer for alt annet planarbeid i kommunen og i alle andre planer og strategier skal koblingen til kommuneplanens satsningsområder, hovedmål og delmål være tydelig.

Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende, og skal legges til grunn for arealbruken i kommunen. Arealdelen skal følge opp føringene fra

Planhierarki for Lillestrøm kommune

samfunnsdelen. I alle andre planer og strategier som gjelder arealbruk eller lokalisering av bygg, anlegg eller funksjoner, skal det fremgå hvordan kommuneplanens arealdel blir fulgt opp.

Kommuneplanens handlingsdel med økonomiplan og årsbudsjett angir hvordan samfunnsdelen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og i kommende år. Kommuneplanens handlingsdel revideres årlig. Handlingsdelen prioriterer kommunens ressurser, planleggings- og samordningsoppgaver, og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens

økonomiske rammer. Strategidokumentet angir føringer og prioriteringer for handlingsdelen.

Geografiske kommunedelplaner og reguleringsplaner (område- og detaljreguleringsplaner) følger opp arealdelen og styrer arealbruken mer detaljert innenfor et definert geografisk område.

I tillegg til disse er det strategier, tematiske kommunedelplaner, tema-planer og handlingsplaner. Dette er planer som følger opp og utdyper overordnede mål og satsinger i kommuneplanens samfunnsdel og som gjelder for et fagområde, et tjenesteområde, eller på tvers av tjenesteområder.

Strategier er overordnede dokument med klare formål og langsiktige veivalg. En strategi skal ha mål og/eller satsningsområder (som bygger på satsings-områder og mål i kommuneplanens samfunnsdel), men skiller seg fra temaplan ved at den ikke må ha tiltak.

En tematisk kommunedelplan er en overordnet plan for et avgrenset tema eller fagområde, og har mange likhetstrekk med strategien. Det stilles krav i Plan- og bygningsloven til tematiske kommunedelplaner. Planprosessen skal være som for kommuneplaner, og tematiske kommunedelplaner skal ha en handlingsdel med tiltak som revideres årlig og kobles til kommunens økonomiplan.

Temaplaner kan følge opp en overordnet strategi eller utarbeides med grunnlag i samfunnsdelen. Temaplanen bygger på kommuneplanens mål, og kan også ha egne tiltak og strategier. For planer som omhandler kommunal infrastruktur er *hovedplaner* et innarbeidet begrep. En hovedplan er en type temaplan.

Handlingsplaner angir tiltak for å gjennomføre en vedtatt strategi eller plan, eller konkretiserer oppfølging av samfunnsområder der utfordringer og mål er klarlagt gjennom politiske vedtak eller kommuneplanens samfunnsdel. En handlingsplan kan utarbeides som et selvstendig dokument eller være del av en strategi eller en temaplan. En handlingsplan kan om ønskelig revideres oftere enn strategien/temaplanen den tilhører.

Tiltak som vedtas gjennom planer og strategier skal beskrives slik at de kan prioriteres inn i kommuneplanens handlingsdel med økonomiplan.

I alle planer må det fremkomme hvordan planen inngår i kommunens plansystem og hvilke mål, strategier eller føringer planen oppfyller.

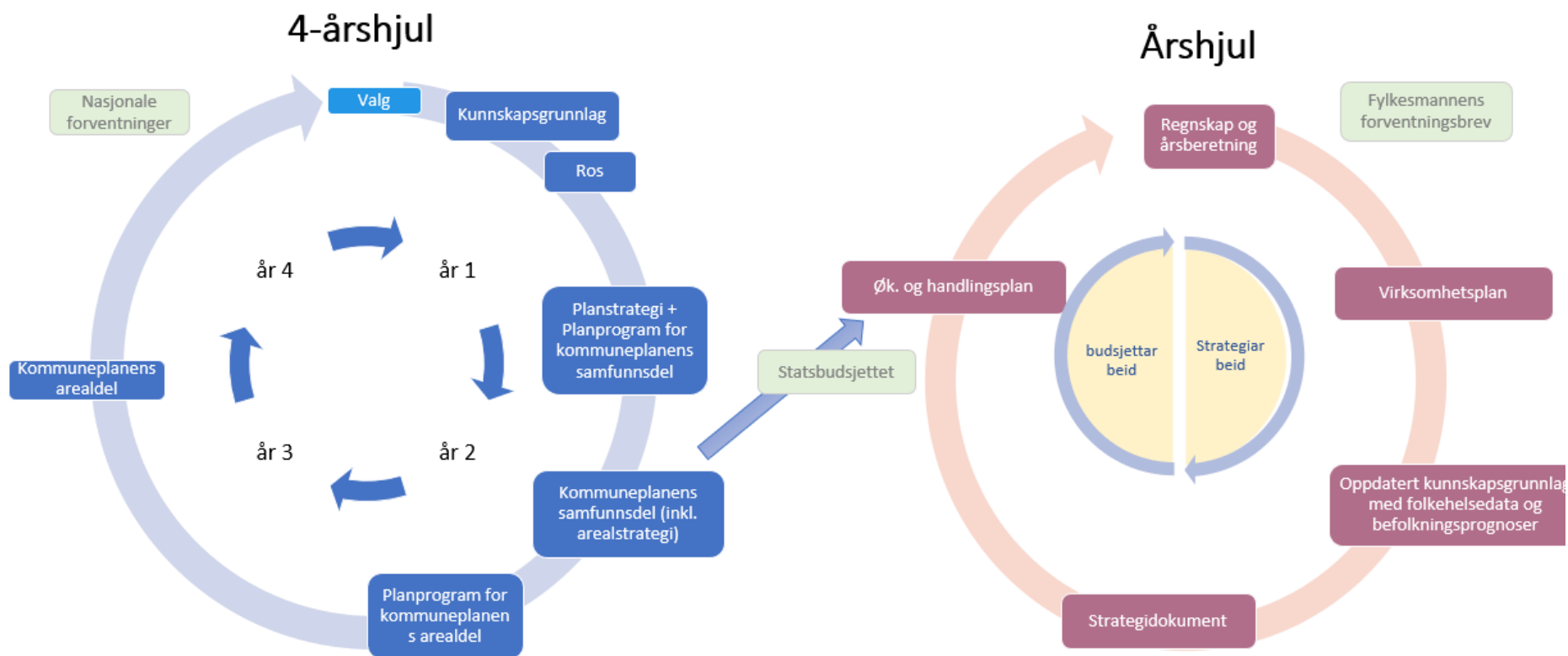
Foto: pexels.com

3.2 Prosesser og årshjul

Kommunens planarbeid og økonomi- og budsjettarbeid henger tett sammen. De to årshjulene under viser helheten og sammenhengen.

Årshjulet viser virksomhetsstyring samt økonomi- og budsjettarbeidet, mens 4-årshjulet viser kommuneplanarbeidet og arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

4 Satsingsområder

Planstrategien bygger på kommuneplanens samfunnsdel, og skal ligge til grunn for kommunens videre planarbeid. Nasjonale, statlige og regionale planer og forventninger gir også retning for kommunens planarbeid.

Kommuneplanen slår fast at utviklingen i Lillestrøm skal bygge på FNs bærekraftsmål. Bærekraftsbegrepet understreker sammenhengene mellom sosiale forhold, naturen og økonomien, og viktigheten av å ivareta alle disse aspektene i samfunnsutviklingen.

Bærekraftsmålene er operasjonalisert gjennom satsingsområder, hovedmål og delmål. Dette er vist i tabellen på neste side. Verdiane tillit, inkludering og nyskaping skal prege kommunens virksomhet og sette standard for utførelse av oppgavene.

Gjennom utarbeidelsen av et tverrfaglig og bredt kunnskapsgrunnlag er det avdekket noen av de utfordringene og mulighetene kommunen står foran. Gjennom ulike medvirkningsaktiviteter er dette bildet nyansert og utdypet.

I det følgende vil vi diskutere hvilke utfordringer og handlingsrom kommunen står foran, og hvilke planbehov det er innenfor hvert satsingsområde.

4.1 Klima og miljø

Hovedmålet for satsingsområdet klima og miljø er: *Lillestrøm kommune skal redusere klimagassutslippene og ha en god ressursforvaltning, samtidig som kommunen skal håndtere forventet befolkningsvekst.*

Så godt som all kommunal virksomhet har konsekvenser for klima og miljø. Derfor må bærekraft være sentralt i alt som gjøres og innenfor alle tjenesteområder.

Rapporten *Kortreist kvalitet. Hva betyr omstillingen til et lavutslippssamfunn for kommunesektoren*, ser på hvordan kommunene kan komme fra dagens situasjon til lavutslippssamfunnet. Konklusjonen er at kommunene må forvandles fra tjenesteprodusenter til samfunnsaktører. Det innebærer at kommunene i større grad må møte innbyggere og andre samfunnsaktører med tillit. De må inkludere og invitere til samarbeid, og tørre å være nyskapende. Dette sammenfaller godt med Lillestrøm kommunes verdigrunnlag: tillit, inkludering og nyskaping.

I rollen som planmyndighet, lokal koordinator og samfunnsutvikler kan kommunen bidra til betydelige utslippskutt.

Målhierarki for Lillestrøm kommune

med satsningsområder, prioriterte bærekraftsmål, overordnet mål og delmål.

Klima og miljø	By- og tettstedsutvikling	Hele livet	Innovasjon
			
<p>Lillestrøm kommune skal redusere klimagassutslippene og ha en god ressursforvaltning, samtidig som kommunen skal håndtere forventet befolkningsvekst</p>	<p>Lillestrøm kommune skal ha en attraktiv regionby og livskraftige lokalsamfunn</p>	<p>Lillestrøm kommune skal støtte opp under innbyggernes mestring av egne liv i alle livets faser</p>	<p>Lillestrøm kommune skal fremme åpenhet, læring og innovasjon</p>
<p>Kunnskapsbasert og varsom arealforvaltning</p>	<p>Attraktive lokalsamfunn og tettsteder gir gode liv</p>	<p>Rett tjeneste, til rett tid, på rett nivå</p>	<p>Miljøvennlig, fremtidsrettet og omstillingsdyktig samfunn</p>
<p>Reduserte utslipp i egen virksomhet og i samfunnet</p>	<p>En regionby med arbeidsplassvekst, gode bomiljøer og variert handels- og kulturtilbud</p>	<p>Inkludering og trygghet for alle</p>	<p>Grønn og utslippsfri teknologi</p>
<p>Redusert transportbehov og mer grønn mobilitet</p>	<p>Kvalitet i bygg, grøntområder og infrastruktur</p>	<p>Samarbeide på tvers av tjenester og med andre samfunnsaktører</p>	<p>Effektiv, rettferdig og tilgjengelig kommune</p>

4.1.1 Utfordringer og handlingsrom

For at kommunen skal være i front i klimaarbeidet er det ikke tilstrekkelig å utvikle nye handlingsplaner etter modell av tidligere energi- og klimaplaner. Kommunen må utvikle rollen som omstillingsaktør og bidra til gode fellesskapsløsninger gjennom å opptre som tilrettelegger og katalysator for endring og nyskaping.

Mange av forutsetningene for klimapolitikken bestemmes av forhold kommunen ikke kan styre direkte, som nasjonal og internasjonal politikk samt teknologisk utvikling. Kommunalt klimaarbeid bør derfor i hovedsak konsentrere seg om å legge til rette for et lavutslippssamfunn gjennom areal-, transport og samfunnsplanlegging, det må legges til rette for at innbyggerne kan leve bærekraftig, og ikke minst må det kuttes i utslipp i egen drift. Et system for måling av resultater for klimaarbeidet i egen drift bør kobles mot handlingsplaner og årsbudsjett.

Det meste av klimagassutslippene er knyttet til bruk av fossil energi innen kraftproduksjon, industri og transport. I tillegg har kommunens forvaltning av naturressursene, blant annet landbruket, mye å si for mengden av klimagasser i atmosfæren.

I hovedstadsområdet er det lagt ned betydelig innsats i å samordne areal- og transportplanleggingen og legge til rette for grønn mobilitet. Hensikten er blant annet reduksjon av klimagassutslipp og å ivareta jordvern.

Innenfor miljø er de største utfordringene knyttet til naturmangfold, jordvern og forurensing.

Tap av naturmangfold er en av vår tids største miljøproblemer og arealendringer er den største trusselen for naturmangfoldet. Andre årsaker til tap av naturmangfold er forurensing, fremmede arter og klimaendringer.

Nasjonal jordvernstrategi slår fast at den årlige omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 4.000 dekar. Jordsmonn er en ikke-fornybar ressurs. Det tar mange århundre å danne ny matjord. Lillestrøm kommune har en stor andel jordbruksareal av svært god kvalitet og dette gir et særlig stort nasjonalt ansvar når bare 3 % av landets areal er dyrka jord.

Utfordringene innenfor forurensing er særlig knyttet til forurensing av vassdragene våre og støy.

4.1.2 Planer og planbehov

Delmålene for satsingsområdet Klima og miljø er: kunnskapsbasert og varsom arealforvaltning; redusert transportbehov og mer grønn mobilitet; og reduserte utslipp i egen virksomhet og i samfunnet.

a) Kunnskapsbasert og varsom arealforvaltning

I den fremtidige utviklingen av Lillestrøm må det legges til rette for en arealforvaltning som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov. Her er matvaresikkerhet og matproduksjon, biologisk mangfold, effektiv arealbruk, lokalisering av nye boliger og næringsbygg, transport, rekreasjon og flomveier noen viktige stikkord.

Kommuneplanens arealdel bør gi gode juridiske rammer for å ivareta naturmangfold og jordvern. Kommuneplanens arealdel blir beskrevet nærmere i kapittel 5.

For å kunne drive kunnskapsbasert og varsom naturforvaltning er det nødvendig med kunnskap om naturverdiene. Naturmangfoldloven krever at kommunen har oversikt over naturverdiene og sette konsekvensene av alle inngrep i en større sammenheng. Hvis kommunen velger å prioritere andre samfunnsbehov fremfor å bevare natur, skal det begrunnes. En *temaplan for naturmangfold* kan gi oss nødvendig kunnskap om naturmangfoldet i kommunen.

En *handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter* kan bidra til en systematisering og prioritering av et viktig arbeid. Denne kan bygge på "Handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter i Skedsmo 2017-2020" fra tidligere Skedsmo kommune.

Ravinene er en truet naturtype som er karakteristiske for landskapet på Romerike. En bærekraftig forvaltning av ravinene kan sikres gjennom en *temaplan for vern av raviner i Lillestrøm kommune*. Planen kan bygge videre på Plan for vern av raviner i delområde Skedsmo som blir lagt fram for behandling høsten 2020.

Gjennom landbruksforvaltning forvalter kommunen økonomiske og juridiske virkemidler som kan bidra til at en mest mulig miljø- og klimavennlig produksjon. En *temaplan for landbruk* vil synliggjøre og tydeliggjøre kommunens landbrukspolitikk.

b) Redusert transportbehov og mer grønn mobilitet

Det er særlig viktig å redusere behovet for transport med personbil, og det viktigste virkemiddelet for å oppnå det er kommunens areal- og samferdselspolitikk. En grønnere mobilitet forutsetter at det legges bedre til rette for sykkel, gange, kollektivtransport og utslippsfrie kjøretøy.

Utkastet til *Temaplan for byutvikling i Lillestrøm sentrum* omhandler blant annet mobilitet i byområdet.

For å få realisert byutviklingsplanen er det behov for oppfølgingsstudier for enkeltområder der konkrete løsninger for mer grønn mobilitet bør etableres. Byutviklingsplanen for Lillestrøm by og ny Glommakryssing ved Fetsund utløser behov for en utredning av overordnet veinettfunksjon rundt Lillestrøm sentrum. Dette skal inngå i kunnskapsgrunnlaget for kommuneplanens arealdel.

Gjennom *Strategi for mobilitet* skal prioriteringer innenfor samferdselsfeltet synliggjøres. *Strategi for sykkel* vil gi de overordnede

målene og grepene for sykkelarbeidet i kommunen. En *handlingsplan for sykkelruter* vil bestå av en gjennomgang av sykkelrutene i kommunen, og en plan for oppgradering av disse.

Grønn mobilitet vil også være viktig i klimastrategien og der vil det være mulig løfte frem flere incentiver for grønn mobilitet.

c) Reduserte utslipp i egen virksomhet og i samfunnet

Reduksjon av utslipp og omstilling til lavutslippssamfunnet er relevant i mange sammenhenger og vil være viktig i flere planer.

En bevisst lokaliseringpolitikk for kommunal virksomhet kan bidra til mindre utslipp.

Strategi for klimaarbeid gjør det mulig å ta et helhetlig og overordnet grep og se de store sammenhengene. Klimastrategien vil stake ut en kurs for arbeidet slik at hele organisasjonen kan dra i samme retning mot lavutslippssamfunnet. Den vil også vise hvordan kommune kan ta sin del av klimaansvaret ved å kutte utslipp i egen drift. *Strategi for grønne innkjøp* er en viktig del av det arbeidet (se kapittel 4.4).

Reduksjon av utslipp vil også være viktig i *Temaplan for landbruk*.

4.1.3 Prioriteringer

Under satsingsområdet klima og miljø utarbeides følgende planer i løpet av inneværende planperiode:

- Plan for vern av raviner i delområde Skedsmo
- Plan for vern av raviner i delområdene Fet og Sørumsund
- Strategi for klimaarbeid
- Strategi for mobilitet
  - Strategi for sykkel med Handlingsplan for sykkelruter
  - Handlingsplan for trafiksikkerhet
- Temaplan for landbruk
- Temaplan for naturmangfold
  - Handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter

Plan for vern av raviner i delområde Skedsmo er ferdig utarbeidet, men ennå ikke politisk behandlet. Arbeidet ble startet opp og langt på vei fullført før kommunesammenslåingen.

Plan for vern av raviner skal omfatte hele kommunen og planer for delområdene Fet og Sørumsund skal ferdigstilles i perioden. Plan for bekjempelse av fremmede arter i Skedsmo kommune videreføres inntil ny plan som samsvarer med ny kommune er vedtatt.

For å sikre at verdifulle naturverdier ikke går tapt i planperioden, gjøres det kartlegginger til bruk i kommuneplanens arealdel og som et grunnlag for en senere utarbeidelse av en plan for naturmangfold.

Samferdselsplan for Skedsmo 2016 – 20230 videreføres.

Foto: Lillestrøm kommune

4.2 By- og tettstedsutvikling

Hovedmålet for satsingsområdet by- og tettstedsutvikling er: *Lillestrøm kommune skal ha en attraktiv regionby og livskraftige lokalsamfunn.*

Utviklingen av et sted skjer på flere måter, og kommunen har mange virkemidler. Gjennom egen arealplanlegging og i rollen som planmyndighet legger kommunen mange av premissene for utviklingen av byen og stedene i kommunen.

Sosial infrastruktur (skoler, barnehager, helsestasjoner, kulturinstitusjoner etc.), næringsliv, handel, kulturtilbud og frivillighet er med på å gi stedene identitet, innhold, aktivitet og attraktivitet.

4.2.1 *Utfordringer og handlingsrom*

Lillestrøm kommune er mangfoldig. Lillestrøm by er både regionby og kommunesenter med stor vekst og urban utvikling. I tillegg har kommunen store og små tettsteder og mindre bygder og lokalsamfunn. Det er viktig å sikre en god stedsutvikling i hele kommunen, også der det ikke er forventet like stor vekst.

Utfordringene for regionbyen Lillestrøm og de prioriterte tettstedene Sørumsand, Fetsund og Frogner er delvis sammenfallende, men det er også flere forhold som er ulike. Felles for både by og tettsteder er behovet for å sikre blågrønne kvaliteter. Grøntområder tilbyr viktige nærrekreasjonsområder, opplevelseskvaliteter og møteplasser i folks hverdagsliv. Mulighet for å gå og sykle i attraktive omgivelser bidrar til grønn mobilitet og bedrer folkehelse. Grønnstrukturen gir også grunnlag for et rikt biologisk mangfold. Grøntområder er viktige karbonlagre og blågrønne områder er viktige for å håndtere økt nedbør som er en konsekvens av klimaendringene.

Det må være arbeidsplasser og tjenestetilbud i hele kommunen. Det må også legges til rette for attraktive møteplasser over hele kommunen, noe som handler om byrom, fritidsaktiviteter og kulturtilbud.

Arbeid med næringsutvikling og innovasjon er også viktig for by- og tettstedsutviklingen. Dette er beskrevet nærmere i kapittel 4.4.

4.2.2 *Vurdering av planer og planbehov*

Delmålene under satsingsområdet by- og tettstedsutvikling er: attraktive tettsteder og lokalsamfunn som gir gode liv; en regionby med arbeidsplassvekst, gode bomiljøer og et variert handels- og kulturtilbud; og kvalitet i bygg, grøntområder og infrastruktur.

I all stedsutviklingen vil kommuneplanens arealdel være et viktig virkemiddel. Den er beskrevet nærmere i kapittel 5.

a) Attraktive tettsteder og lokalsamfunn som gir gode liv

For å lykkes i å utvikle tettstedene og lokalsamfunnene er det viktig å stille strenge krav til de som vil bygge og utvikle næringsarealer, boliger eller infrastruktur i hele kommunen.

For å sikre en helhetlig utvikling av de ulike tettstedene og nærområdene, er det avgjørende å få på plass flere områdeplaner.

Befolkningsprognosene tilsier at kommunen både vil få en større andel barn og en større andel eldre. Oppmerksomhet rundt etableringen av aldersvennlige lokalsamfunn kan bidra til en planlegging som er god for både barn og eldre.

Det er viktig å ta i bruk flere virkemidler enn arealplanlegging. Utvikling av tettsteder og lokalsamfunn må ses i et bredere perspektiv.

Områdesatsingen på Skjetten viser hvordan en helhetlig innsats i et lokalsamfunn kan oppnås ved å se og utnytte sammenhengene mellom

ulike samfunnsområder. Dette kan være en metode for stedsutvikling i andre deler av kommunen, men forutsetter at det settes av tilstrekkelig med ressurser.

Strategi for næringsutvikling vil se på hvordan stedsutvikling og næringsutvikling henger sammen og hvordan næringslivet kan bidra til økt steds kvalitet. Ved etablering av sosial infrastruktur og lokalisering av tjenester er det viktig å bygge opp under en ønsket stedsutvikling.

I tettstedene og lokalsamfunnene er det gjerne skolen eller idrettsanlegget som blir et sentrum for aktivitet. Det er derfor viktig at kommunen sikrer at den sosiale infrastrukturen lokaliseres, slik at den forsterker og bygger opp under kommunens prinsipper for stedsutvikling. Dette sikres blant annet gjennom skole- og barnehagestrukturen som fastsettes i *skolebehovsplanen* og *barnehagebehovsplanen* (se kapittel 4.3).

Et rikt kulturliv og sterk frivillighet er viktig for å sikre et godt liv for alle innbyggerne i hele kommunen. Satsingen på kultur og frivillighet må bygge på god lokalkunnskap, gode tilrettelagte arenaer og godt samarbeid. Stedsutviklingen kan styrkes gjennom ulike former for kulturvirksomhet.

Det må være varierte muligheter for både å oppleve profesjonell kunst og kultur, samt gode arenaer for fritidsaktiviteter og tilbud til barn- og unge. Organisasjonslivet og kulturminnevernet er viktige bidragsytere i dette arbeidet. Dette vil bli være med på å skape attraktivitet og gode lokalsamfunn. Arbeidet med dette utdypes i *Strategi for kulturarbeid* og *Kommunedelplan for kulturminner* samt i *Strategi for frivillighet* (se kapittel 4.3).

For å sikre de blågrønne kvalitetene i hele kommunen, begrenses videre nedbygging og utvikle eksisterende og nye grøntområder er det

nødvendig med langsiktig planlegging, god forvaltning og tilrettelegging av disse arealene. *Temaplan for grønnstruktur* gir en oppdatert oversikt over sammenhengende grunnstruktur og viktige grønne forbindelseslinjer for hele kommunen.

b) En regionby med arbeidsplassvekst, gode bomiljøer og et variert handels- og kulturtilbud

Regionbyen Lillestrøm opplever en sterk vekst. Dette er positivt for byen, og gir muligheter for å forme en bærekraftig og fremtidsrettet by. Det skaper også noen utfordringer, og behov for klare føringer fra kommunen.

Høy utnyttelse i Lillestrøm by er klimavennlig og riktig, men kommunen må sørge for at veksten og utbyggingspresset ikke går ut over kvaliteten på boligene som bygges og offentlige byrom. Nye boliger som bygges må være gode for de som skal bo der. Lillestrøm by må være attraktiv, solrik og grønn, - også i fremtiden.

Det er viktig å utvikle Lillestrøm by som arena for arbeidsliv, handelsaktivitet, kulturliv og ulike former for publikumsrettet næring. Det gir sentrum liv, attraktivitet og aktivitet gjennom hele døgnet. I dette arbeidet har kommunen mange virkemidler både som planmyndighet, eiendomsforvalter og tjensestevikler.

Temaplan for byutvikling i Lillestrøm sentrum og *Strategi for næring* (se kap. 4.4) er viktige planer i dette arbeidet.

Byutviklingsplanen vil gi føringer for kommuneplanens arealdel, områderegeringsplaner og detaljreguleringsplaner. Det er behov for oppfølgende mulighetsstudier og grundigere utredninger. Dette vil blant annet inngå i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

c) Kvalitet i bygg, grøntområder og infrastruktur

Et stort utbyggingstrykk medfører at porteføljen av infrastruktur som skal utvikles og vedlikeholdes vokser.

I store deler av kommunen finnes det et godt kollektivsystem, men fortsatt er det sånn at bilen er et viktig transportmiddel for mange, særlig til og fra tettstedene. *Strategi for mobilitet* vil se nærmere på utfordringer knyttet til dette.

For å sikre kvaliteter i byrom, grøntarealer og andre offentlig arealer er det viktig at kommunen stiller krav i reguleringsplaner, og at kravene i kommuneplanen er klare. I rollen som eiendomsutvikler og -forvalter må kommunen gå foran med gode eksempler.

Temaplan for grønnstruktur og Kommunedelplan for kulturminnevern er viktige virkemidler for å ivareta, forvalte og utvikle kvaliteter ved steder.

Foto: Lillestrøm kommune

Gjennom hovedplaner gis samlet oversikt over forhold som gjelder eksisterende og fremtidige kommunaltekniske anlegg. Planene består av en oversikt over fremtidig utredningsbehov og en tiltaksvurdering som danner grunnlag for en tiltaksplan. Dette utgjør kommunens grunnlag for utbygging og sanering av infrastrukturen i kommende planperiode.

4.2.3 Prioriteringer

Under satsingsområdet by- og tettstedsutvikling utarbeides følgende planer i løpet av inneværende planperiode:

- Temaplan for byutvikling i Lillestrøm by
- Strategi for kulturarbeid
- Temaplan for trafiksikkerhet
- Temaplan for grønnstruktur
- Strategi for næringsutvikling
- Kommunedelplan for kulturminnevern
- Hovedplan vei
- Hovedplan veilys
- Hovedplan vann
- Hovedplan avløp

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Sørum 2017 – 2021 og Kulturminnevernplan for Skedsmo kommune videreføres til ny plan er vedtatt.

Behovet for nye arealplaner behandles i kap. 5.

4.3 Hele livet

Hovedmålet for satsingsområdet hele livet er: *Lillestrøm kommune skal støtte opp under innbyggernes mestring av egne liv i alle livets faser.*

Livskvalitet og helse skapes på mange arenaer, og mye av det kommunen gjør har til hensikt å styrke innbyggernes livskvalitet og livsmestring.

4.3.1 Utfordringer og handlingsrom

Levekårene og livskvaliteten er god for de aller fleste i Lillestrøm kommune. Samtidig finnes det sosiale og geografiske forskjeller. Det er viktig å arbeide for å gi et godt tilbud til de som faller utenfor.

Levekårsutfordringer løses best ved forebyggende arbeid, tverrfaglig samarbeid og smidighet i tjenestene.

Foto: pixabay

Det er viktig å sikre at alle innbyggere gis en mulighet til å mestre egne liv, uansett alder, kjønn, kulturell bakgrunn og funksjonsnivå i den grad det er mulig.

De som mottar tjenester, må være sikret et likeverdig tilbud i hele kommunen. For en ny kommune vil det være viktig å bygge felles kultur og ny organisasjon.

Noen steder er det et misforhold mellom bosettingsmønstre og kapasitet i tjenestetilbudene. God planlegging vil sikre at tjenestetilbudet finnes der det er behov slik at kapasiteten kan utnyttes maksimalt.

4.3.2 Vurdering av planer og planbehov

Delmålene innenfor satsingsområdet hele livet er: rett tjeneste, til rett tid, på rett nivå; inkludering og trygghet for alle; og samarbeid på tvers av tjenester og med andre samfunnsaktører.

På tjenesteområdene Helse og mestring og Oppvekst utarbeides det overordnede strategier. Disse strategiene vil gi føringer for videre omstilling og utvikling av tjenesteområdet. Temaplaner og handlingsplaner innenfor tjenesteområdene skal forankres i disse strategiene.

Folkehelseperspektivet skal gjennomsyre alt vi gjør, og gjennom en *Strategi for folkehelse* utvikles system og rutiner som sikrer dette.

a) Rett tjeneste, til rett tid, på rett nivå

Det er viktig å sikre kvalitet og likhet i tjenestetilbudet. Kommunen må ha et tilstrekkelig tilbud, samtidig som det er uheldig å ha en overkapasitet. Gjennom de overordnede strategiene gis det føringer for hvordan dette skal sikres. Dette følges ytterligere opp i tema- og handlingsplaner.

b) Inkludering og trygghet for alle

Det er ulike former for utenforskap, som f.eks. svake sosialt nettverk, å stå utenfor utdannings- og arbeidslivet, språklige utfordringer, belastede familierelasjoner, lav boevne eller økonomiske utfordringer.

Det å ha en jobb er for mange den viktigste enkeltfaktoren som sikrer trygg inntekt, sosiale relasjoner og et stabilt liv. For kommunen er det viktig å hindre frafall fra videregående opplæring. Frafall reduserer mulighetene i arbeidslivet og kan gi dårligere levekår og helse. Kvalitet i grunnskolen vil ha stor betydning for gjennomføringsgraden i videregående skole. Innsatser gjort tidlig i skoleløpet vil derfor være avgjørende for å få ned frafallet. *Temaplaner for kvalitetssikring i skole og barnehage* er viktige i dette arbeidet.

Det er viktig å sikre at alle deler av kommunen har gode arenaer, trygge oppvekstmiljøer og muligheter for aktivitet og opplevelser. Kommunen må ha et variert tilbud som skaper arenaer for inkludering, sosiale møter og aktivitet for hele befolkningen. Mange viktige virkemidlene her forvaltes av kommunalområdet Kultur. Gjennom kulturstrategien samordnes aktiviteter og det sikres at det finnes gode tilbud i hele kommunen.

I rapporten «Det bør være lov å kysse» heter det: «*Møteplasser og ungdomstilbud må ligge slik at det er enkelt å komme seg dit på en trygg måte, helst i umiddelbar nærhet til kollektivtransport. Ungdommene forholder seg mest til områdene rundt bopel eller skole, og vil ha tilbud i nærhet av dette. Nærhet er derfor en viktig faktor for bruk.*»

Inkludering og integrering av innvandrere bør ha et særskilt fokus og sikres gjennom *temaplan for integrering*.

Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet sikrer arenaer for aktivitet i hele kommunen.

c) Samarbeid på tvers av tjenester og med andre samfunnsaktører

Det er viktig å sikre gode tjenester og tilbud til barn og ungdom. Gjennom *Temaplan for bedre tverrfaglig innsats for utsatte barn og unge* sikres systematisk og kunnskapsbasert oppfølging. Det er også viktig å ivareta voksne og eldre som er ensomme, deprimerte eller på andre måter faller utenfor.

Øking i antallet eldre og mer sammensatte behov for bistand tilsier en omstilling av tjenestene. Det er viktig å se sammenhengene mellom ulike tilbud som gis.

Skal kommunen lykkes i framtiden må det legges til rette for samarbeid med andre samfunnsaktører. For kommunen ligger det et stort potensial i samarbeid og samskaping. Det finnes stort engasjement, masse kunnskap og viktige ressurser i næringsliv, frivilligheten og ideelle organisasjoner. *Strategi for frivillighet* kan utløse store samfunnsressurser.

Foto: pixabay

4.3.3 Prioriteringer

Følgende planer er vedtatt for Lillestrøm kommune:

- Strategi for heltidskultur
- Skolebehovsplan
- Barnehagebehovsplan
- Strategi for helse og mestring

Følgende planer utarbeides i løpet av inneværende planperiode:

- Strategi for frivillighet
- Strategi for folkehelse
- Temaplan for integrering
- Handlingsplan mot rasisme og annen diskriminering
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner
- Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Planer med særlig tilknytning til tjenesteområde oppvekst:

- Strategi for tjenesteområde Oppvekst
- Handlingsplan for kvalitetssikring i skoler
- Handlingsplan for kvalitetssikring av omsorg, leke- og læringsmiljø i barnehager
- Strategi for bedre tverrfaglig innsats for utsatte barn og unge

Planer med særlig tilknytning til tjenesteområde helse og mestring:

- Temaplan for behov innen helse- og omsorgstjenester
- Alkoholpolitisk handlingsplan
- Temaplan for habilitering og rehabilitering
- Temaplan for Leve hele livet
- Handlingsplan for kommunens legetjenester
- Temaplan for sosial boligpolitikk
- Temaplan for demensomsorg

Foto: Lillestrøm kommune

4.4 Innovasjon

Hovedmålet for satsingsområdet innovasjon er: *Lillestrøm kommune skal fremme åpenhet, læring og innovasjon.*

Innenfor dette satsingsområdet arbeides det eksternt i samarbeid med næringsliv, organisasjoner og samfunnsliv ellers, og internt i kommunens egne virksomheter.

4.4.1 Utfordringer og handlingsrom

For å lykkes med det grønne skiftet trenger vi innovasjon.

Innovative løsninger forutsetter at er åpne for nye kommunen og innbyggerne er åpne for nye og kanskje uventede løsninger og ønsker å lære. Utfordringer knyttet til klimagassutslipp, befolkningsvekst og press på kommunale tjenester krever nye løsninger og kanskje andre samarbeidsformer. Et bærekraftig samfunn må være innovativt.

Kommunen må endre seg fra å være en tjenesteleverandør til i større grad å inngå i samarbeid om å finne løsninger. Det innebærer at det må legges til rette for dialog mellom kommune, næringsliv og innbyggere.

Innbyggerne er i sine tilbakemeldinger klare på at de vil medvirke og involveres i utviklingen av kommunen. Samtidig er det en generell trend at valgdeltakelse går ned. Det er viktig å ivareta innbyggernes engasjement ved å være lydhøre.

4.4.2 Vurdering av planer og planbehov

Delmål innenfor satsingsområdet innovasjon er: miljøvennlig, framtidsrettet og omstillingsdyktig næringsliv; grønn og utslippsfri teknologi; og en rettferdig, tilgjengelig og effektiv kommune.

Det utarbeides en *strategi for innovasjon* for å samordne kommunens innovasjonsarbeid.

En nasjonal digitaliseringsstrategi er utarbeidet i samarbeid mellom stat og kommune og trekker opp overordnede forventninger til arbeidet med digitalisering. Dette følges opp i *Strategi for digitalisering*.

a) Miljøvennlig, framtidsrettet og omstillingsdyktig samfunn

Lillestrøm kommune trenger innovasjoner i samfunnet generelt. Utvikling av nye og etablerte næringer, som for eksempel satser på klima og miljø eller sosial bærekraft, kan bidra til det.

Lillestrøm er allerede vertskommune for en rekke grønne virksomheter. Høyteknologimiljøet på Kjeller er viktig både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Innenfor landbruket skjer det mye nyskaping og innovasjon som blant annet bidrar til klima og dyrevelferd. Det er viktig at kommunen legger til rette for at dette arbeidet styrkes og utvikles

Innenfor landbruket er det viktig å også se på utvikling av næringen når det gjelder intensiv produksjon, grønnsaksproduksjon, økologi og utvikling av tilleggsnæringer, som for eksempel reiseliv, inn-på-tunet-tjenester og lokalmat.

Kommunens *landbruksplan* (se kapittel 4.1), *næringsstrategi* (se kapittel 4.2) og *klimastrategi* (se kapittel 4.1) vil legge rammer for dette arbeidet.

b) Grønn og utslippsfri teknologi

Kommunen kan støtte grønne virksomheter og utvikling av utslippsfri teknologi ved å vektlegge dette i sine innkjøpsrutiner og anskaffelser. Dette vil bli beskrevet i kommunens *klimastrategi* (se kapittel 4.1), *næringsstrategi* (se kapittel 4.2) og i *Strategi for anskaffelser* med en tilhørende *strategi for grønne innkjøp*.

c) En effektiv, rettferdig og tilgjengelig kommune

For å kunne opprettholde dagens tjenestetilbud og kvalitet må kommunens oppgaver løses på nye måter. Innovativ tjeneste- og organisasjonsutvikling er viktig for god tjenesteyting til innbyggerne i fremtiden.

Mye av innovasjonen som skal skje innenfor kommunikasjon med og tjenesteyting til innbyggere, handler om digitalisering. Føringer for dette arbeidet legges i *digitaliseringsstrategien* og *Temaplan velferdsteknologi*.

Det utarbeides en *strategi og handlingsplan mot korrupsjon og økonomisk kriminalitet*. Hensikten er både forebygging, avdekking og beredskap. *Strategi for eiendomsforvaltning* vil sikre en hensiktsmessig og bærekraftig forvaltning av kommunens eiendomsmasse.

For å sikre at innbyggerne blir hørt, er det viktig å arbeide målrettet med dette. Det utarbeides en *strategi for innbyggerinvolvering og demokratiutvikling* for å sikre en tverrfaglig og bred tilnærming.

4.4.3 Prioriteringer

Regional samarbeidsstrategi er vedtatt for Lillestrøm kommune.

Følgende planer utarbeides i løpet av inneværende planperiode:

- Strategi for digitalisering
- Strategi for innbyggerinvolvering og demokratiutvikling
- Strategi for internasjonalt arbeid
- Strategi for eiendomsforvaltningen i Lillestrøm kommune
- Strategi for innovasjon
- Temaplan velferdsteknologi
- Strategi og handlingsplan mot korrupsjon og økonomisk kriminalitet
- Strategi for anskaffelser
  - Strategi for grønne innkjøp

Foto: pixabay

5 Revidering av kommuneplanen og behov for arealplaner

I Plan- og bygningsloven heter det at kommunestyret ved behandling av planstrategien skal ta stilling til om kommuneplanen skal revideres, og om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Samfunnsdelen for Lillestrøm kommune ble vedtatt 17.06.2020 og det legges ikke opp til en revidering av samfunnsdelen i inneværende planperiode. Samfunnsdelens hovedmål og delmål treffer godt de utfordringene kommunen står foran. Planstrategien gir en nødvendig presisering og spissing av planen.

Lillestrøm kommunes arealdel består av de tre tidligere kommunenes arealdeler og bør revideres i løpet av valgperioden. Bruk og vern av arealer må vurderes helhetlig med samfunnsdelen som et viktig grunnlag.

De tre tidligere kommunene har løst utformingen av arealdelen på litt ulike måter, og bestemmelser og kartteknisk presentasjon må samordnes og kvalitetssikres.

I arbeidet med arealdelen skal vedtatte strategier og temaplaner brukes som grunnlag, og man må sørge for at arealdelen harmoniserer med annet igangsatt planarbeid. *Klimastrategien* er et eksempel på en plan som er viktig for arbeidet med arealdelen.

Lillestrøm kommune har en befolkningsvekst som er høyere enn landssnittet. Det kan være positivt for kommunen, men vekst gir også noen utfordringer. En voksende kommune trenger areal til nye boliger, nye næringsetableringer og ny infrastruktur. Det er behov for prioriteringer av hvor og hvordan veksten skal skje. Arealer er en

begrenset ressurs som skal fylle mange behov – alt fra veier og bebyggelse til jordbruksområder og rekreasjon.

5.1 Prosess for revidering av arealdelen

Første trinn i planprosessen er å utforme et planprogram, og å legge det på høring. Planprogrammet skal beskrive føringer for planarbeidet, hvordan kommunen vil legge opp prosessen, viktige utfordringer og behov vi står ovenfor i arealforvaltningen, hvilke utredninger som skal inngå, opplegg for medvirkning og en mer detaljert plan for framdrift.

Planprogrammet vil også inneholde en langsiktig arealstrategi som skal legges til grunn for videre behandling av kommuneplanens arealdel og øvrig arealplanlegging.

Etter høringen vedtas det endelig planprogram med arealstrategi.

Etter at planprogrammet er vedtatt, åpnes det opp for å gi innspill til nye byggeområder. Innspillene skal veies opp mot arealstrategien, behovsanalyse, samlet konsekvens av kommuneplanen og overordnet ROS-analyse (Risiko- og sårbarhetsanalyse) for kommunen. Videre skal innspillene til nye byggeområder gjennom konsekvensutredning og ROS-analyse for det enkelte området.

På grunnlag av innspill og utredninger utarbeider kommunen et planforslag som legges ut til offentlig ettersyn. Innspill og eventuelle innsigelser fra høringen vurderes, og et revidert forslag til plan vedtas av kommunestyret i løpet av høsten 2022.

Tidsplan

Vår	2021	Forslag til planprogram med arealstrategi legges ut til høring
Sommer	2021	Planprogram med langsiktig arealstrategi vedtas
Høst	2021	Innspill, utredninger og utarbeidelse av planforslag
Vår	2022	Planforslag legges ut til høring
Høst	2022	Planforslag revideres og planen vedtas

5.2 Langsiktig arealstrategi

En langsiktig arealstrategi skal fastsette prinsipper for arealutviklingen i kommunen, og går utover den enkelte kommuneplanperiode.

Arealstrategien vil legge føringer for det videre arbeid med arealdelen og også for øvrige arealplaner i kommunen. Det er derfor viktig at denne utarbeides, høres og vedtas tidlig i planperioden.

Strategien vil ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel og ta opp i seg statlige og regionale føringer, tilpasset Lillestrøm kommunes lokale forhold.

Arealstrategien for Lillestrøm kommune må blant annet si noe om klima og miljø, arealbruk, vekst og arealbehov, prioriterte vekstområder og grønn grense, samferdsel, klimatilpassing, byutvikling, tettsteder, næringsutvikling og næringsområder.

Arealstrategien vil også definere og tydeliggjøre begrep og begrepsbruk.

Lillestrøm kommunes arealstrategi vil være et av kommunens viktigste verktøy for medvirkning i det planlagte arbeidet med regional plan for areal og mobilitet (revidering av Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus (R-ATP))

Ideelt sett bør arealstrategien være en del av samfunnsdelen. Det har ikke latt seg gjøre å få med arealstrategien i samfunnsdelen i oppstarten av ny kommune, men den bør inngå ved neste kommuneplanrullering.

5.3 Utredninger for kommuneplanens arealdel

Utredninger som skal gjennomføres i kommuneplanforslaget skal fremgå av planprogrammet. Det er krav til konsekvensutredning for kommuneplanens arealdel, og denne styres av forskrift om konsekvensutredninger. Det er også obligatorisk med ROS-analyse på

kommuneplannivå. ROS-analysen til kommuneplanens arealdel skal bl.a. ta utgangspunkt i implementering av kommunens overordnede helhetlige ROS-analyse.

Eksempler på temaer og utredninger til arealdelen:

- Kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder
- Utredning av overordnet veinettfunksjon rundt Lillestrøm by, og vurdering av tiltaksbehovet i kommunen
- Oppheving av eldre reguleringsplaner for småhusområder
- Arealregnskap
- Grønn grense/prioritert vekstområde
- Oversikt over utbyggingspotensialet i ubebygde områder som er regulert eller satt av til utbygging
- Tilbakeføringer av arealer til LNF-formål
- Masseforvaltning og arealer for mottak, herunder snødeponi
- Overvann, dreneringslinjer, urban flom

5.4 Planforslaget

Planforslaget blir utarbeidet på grunnlag av planprogrammet, de føringene som ligger til grunn for planprogrammet inkl. arealstrategien, og de innspill som kommer til planarbeidet.

Et arealregnskap vil følge planforslaget til arealdelen. Det blir da synliggjort hvilke arealressurser kommunen har, og betydningen av foreslåtte endringer av kommuneplanen kan sees i sammenheng med dette ved høring av forslaget.

5.5 Virkninger av vedtatt arealdel

Når ny arealdel blir vedtatt blir de tre nåværende arealdelene opphevet. Nytt plankart og bestemmelser blir gjeldende fra vedtakstidspunktet og er fra da avgjørende for alle nye tiltak og vedtak om tillatelser til tiltak. Arealdelen skal være grunnlag for strategier og temaplaner.

Kommunen utarbeider geografiske kommunedelplaner og områdereguleringsplaner på grunnlag av arealdelen, og tilrettelegger for detaljreguleringsplaner.

Det er viktig å få avklart Lillestrøm kommunes holdning gjennom kommuneplanen for å gi forutsigbarhet for påfølgende reguleringsprosesser. Detaljreguleringsplaner initieres og utarbeides hovedsakelig av private forslagstillere. Kommunen kan stoppe planer som ikke er i samsvar med kommuneplanen eller som av andre særskilte

grunner bør endres eller avventes. Kommunen stiller krav til innhold i reguleringsplanen, bl.a. med utgangspunkt i kommuneplanens arealdel.

Detaljreguleringsplaner gjelder til de blir opphevet. I tidligere Fet og Sørum, samt i ytre deler av tidligere Skedsmo, er det en del eldre reguleringsplaner som er lite egnet som styringsverktøy. Slike planer er i stor grad opphevet i sentrale deler av kommunen, og dette bør også vurderes for resterende områder i Lillestrøm kommune. Oppheving av reguleringsplaner skal følge samme prosess som vedtak av reguleringsplan. Dette bør skje parallelt med behandlingen av kommuneplanens arealdel, da arealbruken i det som da blir uregulerte områder vil bli styrt av kommuneplanen når reguleringsplanen er opphevet.

Foto: Lillestrøm kommune

5.6 Geografiske kommunedelplaner og områdeplaner

For å lykkes med helhetlig utvikling av områder må kommunen prioriterer arbeid med overordnede arealplaner i form av områdeplan eller geografisk kommunedelplan. Planarbeidet er tidkrevende og forutsetter i mange tilfeller økonomiske ressurser.

I forbindelse med utarbeiding av arealplaner kan det også være behov for tematiske utredninger og mulighetsstudier.

Det skilles mellom geografisk kommunedelplan og områdeplan. En geografisk kommunedelplan er en overordnet arealplan for en del av kommunen. En kommunedelplan behandles etter samme prosess og har samme virkning som kommuneplanens arealdel.

En områdereguleringsplan er en reguleringsplan. Kommunen utarbeider områdereguleringsplaner for å legge til rette for en helhetlig utvikling av et område, for eksempel en bydel eller et tettsted. Ved områderegulering stilles det krav om senere detaljreguleringsplaner av kvartaler eller tomter i planområdet. Kommunedelplaner og områdereguleringsplaner gjelder til de blir opphevet, etter samme prosess som hhv. kommuneplanen og reguleringsplaner.

Oversikten under viser hvilke områdereguleringsplaner og kommunedelplaner som er vedtatt, hvilke planarbeid som er igangsatt og hvilke planer det er behov for. Ytterligere vurderinger av behov og prioritering av disse planene vil være en del av arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Vedtatte planer:

- Områdereguleringsplan for Bråtejordet
- Områdereguleringsplan for Husebyjordet
- Områdereguleringsplan for Kjeller Nord
- Områdereguleringsplan for Lillestrøm Øst

- Områdereguleringsplan for Nitelva
- Kommunedelplan for Fetsund sentrum
- Områdereguleringsplan for Bingen lenser og områdene langs Glomma
- Områdereguleringsplan for Orderudjordet
- Områdereguleringsplan for brannstasjon og næringsområde på Lystad
- Områdereguleringsplan for Sørumsand sentrum

Igangsatte planer:

- Kommunedelplan for Kjeller (prosjekt igangsatt. Oppstart av formelt planarbeid starter trolig i 2020, men er avhengig av vedtak i den politiske behandlingen av konseptutredningen høsten 2020)
- Områdereguleringsplan for Strømmen Øst
- Områdereguleringsplan for Hvam
- Områdereguleringsplan for Skedmokorset Øst
- Områdereguleringsplan for Lillestrøm Nord
- Byutviklingsplan for Lillestrøm by (temaplan)
- Kommunedelplan for Glommakrysning
- Områdereguleringsplan for Warå mølle
- Kommunedelplan for Frogner (vedtatt planprogram i 2018 – evt. videre planarbeid er avhengig av prosess for stasjonsplassering)

Planer det er behov for:

- Områdereguleringsplan for Lillestrøm vest
- Områdereguleringsplan for Nesa nord
- Områdereguleringsplan for Fetsund sentrum
- Områdereguleringsplan for Sørumsand sentrum (vedtatt – behov for endringer)

6 Prioriterte planer for Lillestrøm kommune

Følgende nye planer utarbeides for Lillestrøm kommune i inneværende planperiode:

Klima og miljø:

- Plan for vern av raviner i delområde Skedsmo
- Plan for vern av raviner i delområdene Fet og Sørumsund
- Strategi for klimaarbeid
- Strategi for mobilitet
  - Strategi for sykkel med Handlingsplan for sykkelruter
- Temaplan for landbruk
- Temaplan for naturmangfold
  - Handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter

By- og tettstedsutvikling:

- Temaplan for byutvikling i Lillestrøm sentrum
- Strategi for kulturarbeid
- Temaplan for trafiksikkerhet
- Temaplan for grønnstruktur
- Strategi for næringsutvikling
- Kommunedelplan for kulturminnevern i Lillestrøm kommune
- Hovedplan vei
- Hovedplan veilys
- Hovedplan vann
- Hovedplan avløp
- Strategi for tjenestoområde Kultur, miljø og samfunn

Hele livet:

- Strategi for frivillighet
- Strategi for folkehelse
- Temaplan for integrering

- Handlingsplan mot rasisme og annen diskriminering
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner
- Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
- Strategi for tjenestoområde Oppvekst
- Handlingsplan for kvalitetssikring i skoler
- Handlingsplan for kvalitetssikring av omsorg, leke- og læringsmiljø i barnehager.
- Strategi for bedre tverrfaglig innsats for utsatte barn og unge
- Alkoholpolitisk handlingsplan
- Temaplan for behov innen helse- og omsorgstjenester
- Temaplan for habilitering og rehabilitering
- Temaplan for Leve hele livet
- Handlingsplan for kommunens legetjenester
- Temaplan for sosial boligpolitikk
- Temaplan for demensomsorg

Innovasjon:

- Strategi for digitalisering
- Strategi for innbyggerinvolvering og demokratiutvikling
- Strategi for eiendomsforvaltningen i Lillestrøm kommune
- Strategi for innovasjon
- Temaplan velferdsteknologi
- Strategi mot korrupsjon og økonomisk kriminalitet
- Strategi for anskaffelser
- Strategi for grønne innkjøp

Områdereguleringsplaner:

- Områdereguleringsplan for Lillestrøm vest
- Områdereguleringsplan for Nesa nord
- Områdereguleringsplan for Fetsund sentrum
- Områdereguleringsplan for Sørumsand sentrum (vedtatt, men behov for endringer)

Følgende planer fra Fet, Skedsmo og Sørum kommuner videreføres i Lillestrøm kommune:

- Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Sørum
- Kulturminnevernplan for Skedsmo kommune
- Plan for bekjempelse av fremmede arter, Skedsmo kommune
- Samferdselsplan for Skedsmo 2016 - 2023

Kilder og referanser

Dokumenter fra Lillestrøm kommune:

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)

Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 17. juni 2020

Kunnskapsgrunnlag for planlegging (vedlagt saken)

Medvirkning og innbyggerinvolvering (vedlagt saken)

Det bør være lov å kysse, Reell medvirkning, Lillestrøm kommune: https://reellmedvirkning.files.wordpress.com/2019/09/rapport_skedsmo-3-1.pdf

Lover:

FNs barnekonvensjon

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

Forskrift om oversikt over folkehelsen

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Lov om jord (jordlova)

Lov om klimamål (klimaloven)

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Lov om kulturminner [kulturminneloven]

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

Retningslinjer og føringer:

Statlige planretningslinjer: (<https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/statlige-planoppgaver/statlige-planretningslinjer-spr/id664274/>)

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019_– 2023: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20192023/id2645090/>

Nasjonale digitaliseringsstrategien: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-digital-offentlig-sektor/id2653874/>

Nasjonale og regionale planer:

Forslag til regional planstrategi, Viken fylkeskommune, <https://viken.no/tjenester/planlegging/samfunnsplanlegging/regional-planstrategi/>

Nasjonal jordvernstrategi, <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/oppdatert-nasjonal-jordvernstrategi/id2614052/>

Rapporter:

Kortreist kvalitet. Hva betyr omstillingen til et lavutslippssamfunn for kommunesektoren, <https://www.kortreistkvalitet.no/>

Annet:

FNs bærekraftsmål, <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>